

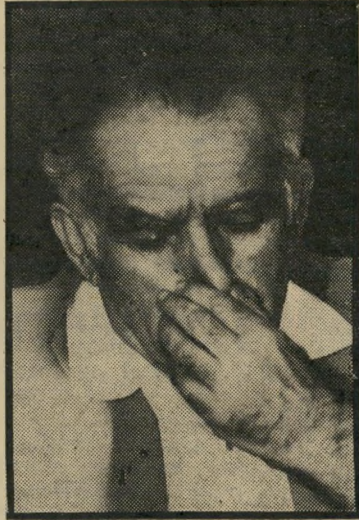
צוננים, שהיהודים מהווים בעיניהם מיטרד. הם חושבים במושגים מסוג אחר.

במאבק המתחדש בין ארצות הברית וברית המועצות, אין יש ראל מהווה גורם ראשון במעלה במרחב. תפקיד זה נועד, מטבע הדברים, לסעודיה. כי סעודיה ר בעלות בריתה במפרץ הפרסי היא: מקור הנפט החיוני לאירופה המערבית, שבו תלוי שיגשוג הערבים ועצם קיומו. לישראל אין מה להציע, וגם לא למצריים.

סעודיה היא מעצמה כלכלית, רבים מאנשיה מפתח בממשלת רגן קשורים עימה בעסקים. אולם ביגלל זעמה של סעודיה על אמר ריקה, ירדו העסקים פלאים בשנים האחרונות, והאירופים דחקו את אנשי העסקים האמריקאים ב סעודיה.

מבחינה גיאופוליטית, סעודיה היא הבסיס האיתן לעימות עם הסובייטים, אם אלה יזוו דרומה. אם איראן תיפול בידי הקומוניסטים — כפי שחוששים רבים במערב — תהווה סעודיה את קו החזית. עד אז מהווה סעודיה את עורף הבטוח של עיראק, פאקיסטאן ואף איראן, שהן עכשיו מדינות עוימות מול ברית המועצות.

עם פרישת מצריים מן העולם הערבי, ביגלל הסכמי קמפ דייוויד, הפכה סעודיה עמוד התווך של הערב הערבי השמרני, המתון והפרואמריקאי. גוש זה כולל עכ-

שר החוץ שמיר, אבל מה המחור?

שיו, מילבד סעודיה עצמה ונסיון יות הנפט במפרץ, את עיראק, ירדן, סומאליה, תימן, תוניס, סודאן, מארוק — ואש"ף.

מכאן העניין החיוני הגובר והור לך של ארצות הברית באש"ף. הסכמי קמפ דייוויד, שהם הישג בור לט של ג'ימי קארטר המובס, אינם מעניינים את אנשי רגן. לעומת זאת שוכנעו עליידי הסעודים כי תמיכת ריאד ביאסר ערפאת אינה יחסית. אלא הגנה על אינטרסיה סעודיים, כי במדינות מאות אלפי פלסטינים, בהן תפקידים חיוניים. במהרה מדינה פלסטינית, אלא המגנה על אינטרסיה סעודיים, כי במדינות מאות אלפי פלסטינים, בהן תפקידים חיוניים.

נכח שורלי, לעומת בעיות אלה, אין לישראל כימעט מה להציע. ישראל נוחה כבסיס צבאי לעת מצוא, במצב חירום קיצוני. עד אז לא תוכל ארצות הברית להשתמש באדמת ישראל, מפני שהדבר ידביק לה תווית ציונית ויטכן את עמדותיה בארצות הערביות. צה"ל, ככוח עזר לצבא האמריקאי, יובא בחשבון רק אחרי התמוטטות הרתי שואה של העמדות האמריקאיות בכל העולם הערבי — ואז כבר לא יהיה הדבר חשוב.

משום כך יש רק מחסום אחד (המשך בעמוד 43)

השר אבירחצירא והמנכ"ל לשעבר ליפל. הוא אמר שהוא יקבור אותי!

עליו לעסוק בלמה חייכת לאלמוני, שהוא שונא שלי" — דברים בטלים שליל העמים עליו.

בינתיים חיוק השר את כוחו בסיעתו. התחילו להכיר בכך שהוא הגיע למישרתו בזכות ולא בפרוטקציה. הוא הגדיל מאוד את תקציבי מישרדו, ואז סבר כי השיג די כוח כדי להיפטר מליפל בדרך אלגנטית. הוא התחיל לחפש תפקידים אלטרנטיביים למנכ"ל, כדי להעיף אותו למעלה. כפי שאומרים האמריקאים.

בינתיים שמע השר כי ליפל מנסה לארגן כוח ולתקוף אותו. הוא ניסה לגבש נגדי כוח פוליטי בסיעה. הוא חשב שיהיה לו גיבוי של גלאס, בניברק ועוד אחדים. העיד השר, שידע על ההתארגנות הללו אך שמר הכל בסוד.

אז החליט השר להיפטר מליפל כל עוד כוחו עימו, בטרם הצליח ליפל להתארגן. הוא קרא לו לשיחה והציע לו להתפטר. אם תפטר אותי, אני אקבור אותך! ענה המנכ"ל הנועם.

בשלב זה של ערותו אמר השר בביטחון, כי היסט אם לאמר את המישפטים הבאים: אבל הגעתי לשלב בחיי, שאיני יכול להרשות לעצמי יותר לחשוב רק על מה טוב לסקטור הציבורי על חשבון טובתי האישית. הוא סיפר כי ליפל ניסה לבנות בסיעה התארגנות על בסיס אידיאולוגיה, לפיה אבירחצירא הוא מסוכן, כי הוא עומד להשליט את חבריו בסיעה. דבר המסכן את השליטון האשכנזי.

ההתכנסות במלון בבניברק היוותה סיומו של פרק עבור השר. אך כיוון שידע כי גם גלאס השתתף בכנס, ציפה שחברו יספר לו על כך. חייכתי חודש חודשיים, התפללתי שאקבל את המידע ממנו.

גלאס: „מוסר ופוליטיקה לא תמיד הולכים יחד!“
אבירחצירא: „אני לא תמים פוליטי!“

ידע דולף לא רק משיבות הממשלה אל אמצעי התקשורת. הוא דולף גם אל ישיבות הממשלה, מאנשי הרוצים בטובתם של שרים מסויימים. אחרי הכנס שערכו אנשי ישראל גוטליב עם המנכ"ל הקודם של מישרד ההגנה, ישראל ליפל, והבריחכנס דויד גלאס במלון בבניברק, הודלף המידע על הכינוס הסודי הזה לשר אהרון אבירחצירא, ישר לישיבת הממשלה ביום הראשון. למחרת, ביום השני, כבר ידע השר פרטי פרטים על כל מה שנאמר ותוכנו בכנס הסודי.

כאשר נכנס השר לתפקידו ב-1977 היה עדיין חדש יחסית בפוליטיקה. הוא היה חבריכנסת שלוש שנים בלבד, החל בשנת 1974, ונסיונו היחיד בעסקי ציבור בא לו כראש עיריית רמלה.

הוא לא היה בטוח עדיין בכוחו הפוליטי. סיעתו, ליכוד ותמורה, עדיין היתה בלתי מגובשת והוא לא ידע את ערכו המלא בתוכה. בציבור היתה הדעה כי נבחר לתפקידו בגלל מישפחתו ומוצאו. „נפילתי למישרד כמו כל אחד מהשרים בממשלה הזאת“, אמר, בלתי מוכן, ובצורה מפתיעה. חודשיים למד אבירחצירא את תפקידו החדש. במשך חודשיים אלה התנהל המישרד כקודם, כשליפל, שהיה עובד ותיק במישרד, ואחד מאנשי סיעתו של השר, מונה עליירו למנכ"ל.

מישרד ההגנה הוא המישרד הקטן ביותר בממשלה, אבל הוא נתון ללחצים האישיים וללובינג הגדול ביותר. כל אחד צריך משהו

פילוסופיה של שר

בחנתי את ידידי ושותפי הפוליטי. אך גלאס לא סיפר. ואו, אחרי חודשיים, שאל אותו השר על הפגישה הסודית. גלאס השיב כי לא ידע דבר כיוון שלא השתתף בה. דבר שהשר ידע כי אינו אמת.

ההתארגנות בצורה שקטה, לא רציתי שמישהו יכתוב לי את העיתוי, אמר אבירחצירא. ואו הגיעה מישלחת בת מישיה חברים לסיעה. המישלחת אמרה במפורש לשר שלא יעז לפטר את ליפל, כי זה יפגע בסיעה. אני לא תמים פוליטי, והיה ברור לי מדבריהם שאם אעשה אל"ף יהיה בי"ת. אבל בכל זאת אמר להם השר, שהיה כבר מוכן ובטוח בכוחו: „אל תכתבו לי עם מי לעבוד בעניינים פנימיים של מישרד ההגנה.“

„אתה חייב להיות מנומס“

די להראות עד כמה אינו תמים. הזכיר השר רשימה של חבריכנסת ואישי ציבור, שפנו אליו בבקשות שונות לעזור למפעלים וישיבות. הוא לא הסתיר שמעולם לא התכוון לתמוך במועמדותו של גוטליב לכנסת. למרות גוטליב התחנן והבטיח כי הוא רוצה בכך רק לקדנציה אחת, כדי לסיים בכבוד את חיו הפוליטיים.

שמעתי אותו בנימוס, אמר השר. „כאי ש פוליטי אתה חייב להיות מנומס מאוד, וכיוון שהיו עדיין שלוש שנים וחצי עד לבחירות אמרתי, נחכה ונראה“. באותו זמן הכין השר מועמד אחר לכהונה כחבריכנסת, והתייעץ על כך עם חברו גלאס. למרות שגלאס העיד בבית המישפט כי לא ידע על מועמד כזה, יכולתי רק לחייך כשהוא סיפר זאת. העיד אבירחצירא. פניתי אפילו למועמד הזה אחרי השיחה עם גלאס, כדי שיכין עצמו.

הסיכויים ששיחה בארבע עיניים תישמר בסוד בחיים הפוליטיים הם קטנים מאוד. כי פלוגי חייב לשתף בשיחה את החבר הטוב ביותר שלו, וזה ישתף את חברו הטוב ביותר, אמר.

ולכן, כרגע שליל דיבר עם מישהו בסיעה הגיעו הדברים אל השר תוך זמן קצר ביותר. ככה נראים החיים הפוליטיים בעיניו של שר בישראל, שחברו הטוב ביותר בגד בו והכנסת הסירה את חסינותו כדי להעמידו לדין במישפט שוחד. איך זה אולי?

— ולכל אחד יש איזשהו מכה. שר, או חבריכנסת, או מישהו שהיה אתו בצבא, או בתנועת הנוער, או סתם בן עיירה שלו. וכולם מתקשרים לשר ומנסים להשיג הטבות. כך העיד אבירחצירא בבית המישפט.

כאשר חשב השר שהוא כבר בקיא בענייני מישרדו, החליט לקחת את העניינים בידיים. ואז הסתבר לו כי ליפל אינו מתכוון לוותר על סמכויותיו. „אתה תהיה עסוק בקוקטיילים ואני אנהל את המישרד“, אמר לו ליפל.

„למה חייכת לשונא שלי?“

נייני המישרד התנהלו, בינתיים, בצורה כזו שליל היה אומר לפקידים: „אין לך מה לפנות לשר, אני מכריע בענייני המישרד“. ואם מישהו המרה את פיו ופנה לשר לא היה ליפל מוכן יותר לעסוק בענייניו ולעזור לו. „פנית לשר לפני שבאת אלי, תלך אליו עתה, שהוא יטפל בך“, היתה תשובת המנכ"ל. כאשר כתב השר מיכתב לליפל, בו התכוון ליטול לידו סמכויות נוספות, היתה תשובתו של המנכ"ל: „אני בהחלט מודע לכוונותיך, ואגיב בהתאם.“

ואו קבע השר פגישה פיוס עם מנכ"ל אצל ח"כ דויד גלאס, במישרדו. נערכה שיחה שבה נאמרו דברים קשים, הושמעו השמצות וביטויים מעליבים. „לעיתים רחוקות אפשר להוציאני משלוחתי, למרות הביטויים הקשים ביותר“, סיפר השר בבית המישפט. אבל ליפל הצליח באותה פגישה להרגיז את השר.

באותה פגישה נשבר משהו ביחסים שבין השניים. אצל השר נשבר האמון במנכ"ל. „לא הצויתי לפטרו כי לא היה לי כוח פוליטי מספיק. יתכן שהייתי צריך להחליף מנכ"ל. אבל הייתי חלש מבחינה פוליטית.“ ואו הציע השר כי חלוקת הסמכויות בינו לבין ליפל תהיה כפי שהיתה בימי קודמו, השר יצחק רפאל ומנכ"לו דויד גלאס. „עשיתי זאת למרות שלא ידעתי מה היתה החלוקה הזו. אולי זה לא כל כך חוקי, אבל למען הבנה הייתי מוכן לעשות זאת“, העיד השר.

הדברים במישרד השתפרו לזמן קצר בלבד. ושוב התחיל השר מרגיש כי תחת לעסוק בענייני תהליך השלום, שעניין אותו, היה